

Pillantás a hazai közigazgatási jog tankönyvirodalmi fejlődésének mérföldköveire II. (1949-2019)

KOI GYULA¹

Absztrakt

E tanulmány célja a hazai közigazgatási jog tankönyvirodalma fejlődése mérföldköveinek bemutatása. Az írás figyelemmel van 1949-től 2019-ig a szakirodalom jellegzetességeire, változó fókuszaira, főbb megállapításaira. Az esszé vizsgálja egyúttal a közigazgatási jog oktatásának tankönyvekben lecsapódó változásait is. A cikk mind a történeti, mind az összehasonlító módszertan tapasztalatait egyaránt alkalmazza. A korábbi publikáció 25 kiadványt, a jelen vizsgálat közel 85 bibliográfiai egységet dolgozott fel.

A Glance at Evolution of Milestones of Domestic Administrative Law Textbooks II. (1949-2019)

The goal of this study to present of milestones of domestic administrative law textbooks. This writing pays attention to characteristics, variable focuses, and main findings of administrative legal literature from 1949 to 2019. The essay examines the changes of education of administrative law, which condenses in textbooks in the same time. Our paper applies the experiences both historical methodology, both comparative method, too. The previous publication processed 25 works, the present survey shows 85 items.

Jelen tanulmány ötlete és megvalósítása egy, időhatárai tekintetében kiterjesztetten, napjainkig kitekintő kutatás részeként készült.²

A tanulmány a 2022. évi márciusi számban közzétett első részben vázolt célrendszer követi, hetven év történéseit dolgozva fel (szemben az első részben feldolgozott 95 esztendő krónikájával). A közigazgatási jog tankönyvirodalmának proliferációja miatt csupán egy újabb tanulmányban, vagy nagyobb könyvfejezetben lehetséges valamennyi intézmény valamennyi tankönyvéről szólni. (Ki kell emelnünk e körben a debreceni, a miskolci, a szegedi, és a pécsi kar értékes hozzájárulását a hazai tankönyvirodalom gazdagítását illetően). Figyelmen kívül hagyjuk a közigazgatási jog általános része (általános közigazgatási jog), illetve a közigazgatási jog különös része (szakigazgatás/ágazati közigazgatási jog) körén kívül eső különféle megnevezésű és tartalmú egyéb, részben vagy egészben közigazgatási jogi, illetve 1949-1989 (1990) közötti terminológiával: államigazgatási jogi (vagy e körbe is tartozó) tárgyak tankönyvirodalmát (Közigazgatás-elmélet; Helyi önkormányzati modellek; Összehasonlító

¹ Jogász, igazgatásszervező, bibliográfus. PhD., tudományos munkatárs, Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézet. A szerző az NKE ÁNTK Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Tanszék tudományos főmunkatársa is. 2001 óta folytatja tudományos kutatásait és 2003-tól egyetemi oktatótevékenységét. Fő kutatási területe a nagy közigazgatási rendszerek (frankofón, germán, angolszász) közigazgatás-tudománya, valamint a magyar közigazgatás-tudomány; illetve az összehasonlító közigazgatás-tudomány és közigazgatási jog (Kína, Oroszország). Kutatásai középpontját elsősorban a hazai közigazgatás-tudományt ért külföldi hatások vizsgálata mellett Magyary Zoltán életművének kritikai kiadása, valamint az Államtudományi klasszikusok sorozat bevezető tanulmányai körében a legjelentősebb hazai szerzők életművének és elméleti munkásságának bemutatása jelenti. Elsősorban angol, francia, német, és orosz nyelven beszél, illetve ezek mellett kínai és latin nyelven is dolgoz fel forrásokat.

² Az írás a Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézet „Nemzeti Jogi Bibliográfia. Jog- és Államtudományi Bibliográfia I. Könyvészet 1867-1950” elnevezésű kutatás keretében készült. A kézirat lezárva: 2022. május 13.

közigazgatás/összehasonlító közigazgatási jog; Szabálysértési jog; Közigazgatási büntetőjog stb.). Kimaradnak a vizsgálatból a közigazgatási (államigazgatási) jogi jogszabály- és jogesetgyűjtemények, feladatgyűjtemények, felkészítő kártyák, döntvénytárak, antológiák, a klasszikus szerzők reprint szövegkiadásai. Néhány esetet kivéve csak olyan forrásokat idézünk –hasonlóan az első részhez- amelyet kézbe is fogtunk (autopszia elve). Amely kötetekről külön szólnunk, vagy első, vagy utolsó, vagy legterjedelmesebb kiadásukat vizsgáljuk, vagy azt, amelyhez hozzájuthattunk. Ha a szerzők személyében változás nem volt, az eltérő kiadásokra, és azok terjedelmére csak utalunk a vizsgált kiadás leírásában a felhasznált irodalomban a nagyszámú forrás miatt. Nem térünk ki a néhány, magyar közigazgatási jogról szóló idegen nyelvű műre sem.

1. Az „eszmei pangás” évei (1949-1965)

Utalni kívánunk arra, hogy voltak az előző korszakban is bizonyos átmeneti életművek, ahol a szerző ugyan nem tankönyvet, hanem közigazgatási vizsgára felkészítő könyvet írt, de ez mégis említendő annak okán, hogy nem a korábbi/kortárs szakirodalomra támaszkodva, hanem kifejezetten csak a tételes jogi szabályok és a döntvényjog zavarba ejtően gazdag feldolgozásával bizonyítja, hogy az egyesek szerint „leíró” korszakkal is rendelkező közigazgatási jog is alkothat színvonalas szellemi terméket.³

Annyit már előzetesen szükséges kutatásaink eredményéből előre bocsátani, hogy a korábbi, nagyjából Magyary Zoltán fellépéséig, 1930-1931-ig tartó egy katedra - egy professzor elve 1945 után meghaladásra került, a tanársegéd/magántanár/professzor rendszert a ma is ismeretes differenciált oktatói és kutatói beosztások váltották fel, valamint a tanszékek oktatói (kutatói) létszáma is megnőtt. Emiatt a jogági tankönyvek esetében jellemzővé vált a korábbi egyszerűs, és többnyire egy kiadású művekkel szemben a több-, később sokszerzős, több kiadásában létező tankönyvek, illetve tankönyvcsaládok léte. Mindezen helyzetet tovább bonyolította, hogy jelenleg hét jogi kar, valamint az NKE államtudománnyal, illetve rendészettudománnyal foglalkozó karai oktatnak közigazgatási jogot, szemben az 1949 utáni három jogi karral (ELTE ÁJK, JATE ÁJK, JPTE ÁJK), melyekhez a miskolci kar 1980-ban csatlakozott.

1949-re az ideológiaváltás véget ért. Az új érában a tudományos szocializmus elvi talaján álló marxista-leninista pártállami egypártrendszer a jogtudományban is éreztette hatását. A „túl klerikális” elnevezésű, és folyamatosan leghosszabb ideje működő jogi karral 1667 óta bíró m. kir. Pázmány Péter Tudományegyetem 1950-ben Eötvös Loránd nevét vette fel (a korábbi jelzők nélkül). Eszmetörténeti képzavarral élve: az új rezsim „pápábnak bizonyult a pápánál”, míg a Szovjetunióban a jogágak nevei megmaradtak, addig nálunk a magyar közjog (vagyis az alkotmányjog) az államjog; a büntető perjog a büntető eljárásjog; a magyar polgári törvénykezési jog a polgári eljárásjog (polgári peres és nemperes eljárások); a magyar magánjog a polgári jog; a jogbölcselet az állam- és jogelmélet, illetve a közigazgatási és pénzügyi jog az államigazgatási jog elnevezést kapta. (Mint látjuk, a névváltozás 1950-re következett be).⁴ Az

³ A hosszú életű Ladik Gusztáv (1860-1959) 1935-ben és 1937-ben megjelent vizsgafelkészítő könyvéről van szó (Bartha Béla esetében is idéztünk egy ilyen példát). Az előző korszakban alkotott Ladik az 1867 utáni közigazgatási jogfejlődést kismonográfiában mutatta be. LADIK Gusztáv (1937): *Tételes közigazgatási jogunk alaptanai*. Szombathely, Martineum Könyvnyomda. 489. LADIK Gusztáv (1932): *Közigazgatásunk fejlődése 1867 óta*. Budapest, Fővárosi Könyvkiadó Rt. 104.

⁴ TAMÁS András (2010): *A közigazgatási jog elmélete*. Budapest, Szent István Társulat 72.

MTA szinte összes jogtudós tagját visszaminősítették tanácskozó taggá. Az ELTE ÁJK-n négy, 1945 előtt címet szerzett professzort kivéve mindenkit elbocsátottak. A kivételek között volt Magyary Zoltán (1888-1945) tanszéki utóda, az ELTE ÁJK új dékánja, Mártonffy Károly (1890-1979), aki a Közigazgatási és Pénzügyi Jogi Tanszék helyett új nevén ismert Államigazgatási Jogi Tanszék élén állt.⁵ Szegeden is, és Pécsen is hasonló folyamatok játszódtak le. Az „új rend” hangütését Kovács István (1921-1990) államigazgatási joggal is foglalkozó szegedi államjogász akadémikus adta meg programadó cikkével. Ebben világossá vált, hogy az államigazgatás végrehajtó-rendelkező tevékenység (a szovjet I. N. Ananov munkássága nyomán),⁶ illetve, hogy „a konkrét államigazgatás mindig egy adott osztályállam osztályigazgatása.”⁷

Az 1949 és 1965 közötti korszak a tankönyvek helyett az államigazgatási jogi jegyzetek kora volt. Az 1949-es év utolsó, még közigazgatási jogi jegyzete után⁸ az első (immár államigazgatási) jogi jegyzetek 1950-ben jelentek meg, ezekhez példányaihoz azonban sajnálatosan nem férünk hozzá. Az 1949-1950. tanév Szeged esetében jól példázza a tantárgyi névváltozást is.⁹ A sztálinista sematizmus és dogmatizmus kezdeti, párthatározatokra, Szabad Nép cikkekre, Sztálin, Lenin, és Marx idézetekre is építő, az új korszak jogszabályait bemutató jegyzetek harcossága az 1960-as évekre, a szovjet szocialista „pangás éveire” (1964-1985) némileg szelődött. Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény

⁵ PATYI András - KOI Gyula (2017): „Az értelemszerűen kifogástalan jogalkalmazással tesszük a legjobb szolgálatot.”- Szontagh Vilmos és közigazgatási jogtudományi tankönyve. In: SZONTAGH Vilmos (2017): *A közigazgatási jogtudomány tankönyve. Jogtudományos alapvetés. Patyi András és Koi Gyula bevezető tanulmányával.* Budapest, Dialóg Campus ii-iii., 3. és 5. l.j. Államtudományi klasszikusok 4. KOI Gyula (2014): *A közigazgatás-tudományi nézetek fejlődése. Külföldi hatások a magyar közigazgatási jog és közigazgatástan művelésében a kamerálisztika időszakától a Magyary-iskola koráig.* Budapest, Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó. 279-281., 309-322., 327-328.. ISBN 978 615 5344 640

⁶ KOVÁCS István (1957): *Az államigazgatás meghatározása. Magyar Tudományos Akadémia Az Állam- és Jogtudományi Intézet Értesítője I. köt. 1. sz. (Különlenyomat).* Budapest, Akadémiai Kiadó – Akadémiai Nyomda. 71-72.

⁷ KOVÁCS i.m. (6. l.j.) 75.

⁸ SZATMÁRI Lajos (1949): *A magyar közigazgatási jog vázlatja. Mártonffy Károly előadásai után jegyezte ---.* Budapest, MEFESZ. (2), 100.

⁹ Id. MARTONYI János (1950a): *Magyar közigazgatási jog. 1949-1950. tanév. Martonyi János [előadásai nyomán jegyezte] Iván László.* Szeged, Házi Sokszorosító. 170. Id. MARTONYI János (1950b): *Államigazgatási jog. 1950/1951. tanév.* Szeged, VKM. 174. (2). Id. MARTONYI János (1950c): *Államigazgatási jog. 2. félév. Martonyi János előadásai: 1950/51. tanév.* Szeged, SZTE ÁJK Tanulmányi Osztály. 188. Az előző jegyzet folytatásaként 175-383. oldalszámozással jelent meg.

(Et.) megjelenése új dogmatikai konstrukciók bemutatására adott alkalmat.¹⁰ Megjelentek különálló különös részi jegyzetek is.¹¹

2.A tankönyvi korszak (1966-1989)

Végül 1966-ban jelent meg –hasonlóan a jegyzetekhez, tehát alapvetően az ELTE, JATE, és a JPTE államigazgatási jogi tanszékvezetőinek tollából- az első államigazgatási jogi általános részi,¹² majd 1972-ben az első különös részi¹³ egységes, azaz minden jogi karon kötelezően oktatott tankönyv. Az általános részt,¹⁴ és (jegyzetelőzmények mellett)¹⁵ a különös részt¹⁶ is új kiadások, illetve kiegészítő jegyzetek követték.¹⁷

¹⁰ BEÉR János – Id. MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1951): *Államigazgatási jog I. Egyetemi jegyzet. Kézirat gyanánt*. Budapest, Tankönyvkiadó. 112. Kiadvány száma: 51-6141/K. BEÉR János – FAITH Tibor – KOVÁCS István – Id. MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1954a): *Magyar államigazgatási jog. Kézirat*. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat – ELTE ÁJK. 278. Táskaszám: 17 018-54. (A címlapon csak Beér neve szerepel, a szerzők a belső oldalon vannak felsorolva). BEÉR János – FAITH Tibor – KOVÁCS István – Id. MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1954b): *Magyar államigazgatási jog. Kézirat [II.]*. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat – ELTE ÁJK. 134. Táskaszám: 16 610-54. FAITH Tibor – KOVÁCS István – Id. MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1955): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész. Kézirat*. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat. 105. Állam- és Jogtudományi Karok [számára készült jegyzet]. Tankönyvi szám: 5571063 BEÉR János – FAITH Tibor – KOVÁCS István – MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1957): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész. 1956/1957. tanév levelező tagozat II. évfolyamának hallgatói részére. Kézirat. Változatlan utánnomás*. Szerk.: Beér János. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat – ELTE ÁJK. 27. Táskaszám: 55/71063. Egyéb kiadványszám: 7-6542. (A címlapon csak Beér neve szerepel, a szerzők a belső oldalon vannak felsorolva). BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1963a): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész I. Kézirat*. Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 172. ISBN nincs.

¹¹ BEÉR János – MÁRTONFFY Károly (1952): *Államigazgatási jog. Különös rész. Népgazdasági igazgatás. Kézirat gyanánt*. Budapest, [Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat] 112. Jk. 52-9683 TN jelzésű kiadvány. CSIZMADIA Andor – FAITH Tibor – KOVÁCS István – MÁRTONFFY Károly – Id. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – TOLDI Ferenc (1955): *Magyar államigazgatási jog különös rész. Kézirat*. Szerk.: BEÉR János. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat. 65. 55 71062 számú kiadvány. BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1963b): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész I. Kézirat*. Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 317. ISBN nincs.

¹² BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1966): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész*. Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 571. Tankönyvi szám: 4075. ISBN nincs.

¹³ BERÉNYI Sándor – IVANCSICS Imre - MADARÁSZ Tibor - ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1972): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész*. Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 392. Tankönyvi szám: 4086. ISBN nincs.

¹⁴ BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1971): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész*. Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 571. Második, változatlan kiadás. Tankönyvi szám: 4075. ISBN nincs.

¹⁵ A különös rész előzményei: BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1969a): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész II. A népgazdasági igazgatás. Egységes jegyzet. Írta:* BERÉNYI Sándor – MADARÁSZ Tibor – SZATMÁRI Lajos. Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 191. ISBN nincs. BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1969b): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész III. Kulturális, egészségügyi, és szociális igazgatás. Egységes jegyzet. Írta:* BERÉNYI Sándor – MADARÁSZ Tibor – SZATMÁRI Lajos Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 191. ISBN nincs.

¹⁶ BERÉNYI Sándor – IVANCSICS Imre - MADARÁSZ Tibor - ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1980): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész*. Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 390. Tankönyvi szám: 4086. ISBN nincs. Második kiadás.

¹⁷ FALUDI Gábor – JUTASI György – TOLDI Ferenc (1982): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész I. TOLDI Ferenc: A honvédelem és a belső rend védelmének igazgatása. (Kiegészítő jegyzet)*. FALUDI Gábor – JUTASI György: *Függelék: A népgazdasági igazgatás jogi szabályozása 1972-1979. Kézirat. Változatlan utánnomás*.

A jogi karok mellett az 1953-ban életre hívott Tanácsakadémia,¹⁸ az 1970-ben létrehozott Pénzügyi és Számviteli Főiskola,¹⁹ valamint az 1977-ben felállított Rendőrtisztviselői Főiskola²⁰ számára is készültek államigazgatási jogi jegyzetek, tankönyvek. (Érdekesség, hogy a korszak legterjedelmesebb államigazgatási jogi kiadványa az 1984-es BM általános rész volt a maga 867 oldalas terjedelmével).

Az általános rész körében (az első kiadást alapul véve) az alapfogalmak – szervezet – működés hármasságában kerültek feldolgozásra részben korábban is megszokott, részben újabb témák. Az igazgatás és államigazgatás fogalma mellett az államigazgatás-tudomány alapkérdései, és az államigazgatási jog dogmatikai fő fogalmai kerültek feldolgozásra. A szervezet körében előtérbe került a szervezéstudomány jellegű magyarázat. A demokratikus centralizmus leninista elvének kiemelése a kor ideológiai rendjén alapult. Az államigazgatási szerv magyarázata mellett a központi és helyi (tanácsigazgatási) szervek relatíve röviden lettek tárgyalva. Az állami vállalat és az intézet, valamint a társadalmi szervek szerepe új elemek. A működés az aktustant és az államigazgatási eljárásjogot, illetve az oroszról fordított elnevezésű közigazgatás személyzete témakört (korábbi közsolgálati jogot) foglalta magában. Emellett az irányítás, felügyelet, és ellenőrzés témaköre is bekerült a vizsgált kérdések közé.

A különös rész fő témái a népgazdasági igazgatás, a honvédelmi-rendészeti igazgatás, illetve a szociális-kulturális igazgatás az egészségügyi igazgatás hangsúlyozásával. A klasszikus témakörök mellett új tárgykör volt a kommunális igazgatás, a szociális gondozás igazgatási kérdései, a bel- és külkereskedelmi igazgatás különválasztása, felértékelődött a postajog szerepe. A népművelési igazgatás, a tudományos ügyek igazgatása, és a testnevelési igazgatás is újabb kérdéskör.

Az „új szeleket” a korszak jogdogmatikai csúcsterméke jelentette, amely 1989-től 1995-ig nyolc kiadást ért meg.²¹

Szerk.: Berényi Sándor. Lekt.: MADARÁSZ Tibor. Budapest, Tankönyvkiadó – ELTE ÁJK. Második kiadás. J 1-339 számú kiadvány. FALUDI Gábor – JUTASI György – Id. KALAS Tibor – SZALAI Éva – ZOLTÁN Edit (1981): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész II. A kulturális, egészségügyi és szociális igazgatás. Kézirat.* Szerk.: Berényi Sándor. Budapest, ELTE ÁJK-Tankönyvkiadó. 90. Második kiadás. J 1-340 számú kiadvány. BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1982): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész III. Kulturális, egészségügyi, és szociális igazgatás. Egységes jegyzet. Írta: BERÉNYI Sándor – FALUDI Gábor – MADARÁSZ Tibor – SZALAI ÉVA Szerk.: BERÉNYI Sándor.* Budapest, Tankönyvkiadó. 78. ISBN nincs.

¹⁸ LŐRINCZ Lajos – MOLNÁR István – NÉMETH Gyula – SZTANCSIK József (1974): *Államigazgatási jogi ismeretek. A szakoktatási tagozattankönyve.* Budapest, Tanácsakadémia Igazgatási Tanszék. 247. A jogutód Államigazgatási Főiskolán, BKÁE ÁK-n, valamint BCE ÁK-n az államigazgatási jogot számos jegyzet, illetve általános és különös részi tankönyv dolgozta fel később.

¹⁹ BERÉNYI Sándor – TAKÁCS Imre (1972): *Államjogi és államigazgatási jogi alapismeretek. Kézirat.* Pénzügyi és Számviteli Főiskola – Tankönyvkiadó. 170. J 16-476 számú kiadvány. Második, átdolgozott kiadás. (Nyolcadik, átdolgozott kiadás, változatlan lenyomat: 1983. 186.).

²⁰ BERÉNYI Sándor – MADARÁSZ Tibor – TOLDI Ferenc (1975): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész.* Szerk.: BERÉNYI Sándor. Budapest, BM Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség. 566. BARACZKA Róbertné – BERÉNYI Sándor – IVANCSICS Imre – SZAMEL Lajos (1984): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész.* Szerk.: BECK György – CZÉH György. Budapest, BM Könyvkiadó. 867. ISBN nincs.

²¹ MADARÁSZ Tibor (1995): *A magyar államigazgatási jog alapjai. Kézirat.* Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. 535. Nyolcadik kiadás. ISBN 963 18 3733 5 (Első kiadás: 1989. 535. Második kiadás (utánnomás jelzéssel): 1990. 535. Harmadik kiadás: 1991. 535. /utánnomás és tizenhetedik kiadás jelzéssel is/. Harmadik és negyedik változatlan kiadás: 1992. 535. Ötödik és hatodik kiadás: 1993. 535. Feltételezhető hetedik kiadás: 1994. 535.)

3.A rendszerváltás, és ami utána jött (1989-2019)

Lőrincz Lajos akadémikus (1935-2010) műve előzményként 1981 és 1996 az Államigazgatási Főiskola jegyzetei jelentek meg a témakörben, *A közigazgatás alapintézményei* főcímen 35-85 oldal terjedelemben az alábbi témakörökben (alcímekkel): a közigazgatás társadalmi környezete; a közigazgatás központi szervei; a közigazgatás funkciói, feladatai, és tevékenységfajtái. Ezek alapjain épült fel a tankönyv 1997-es, illetve 2001-es kiadása.²² A 2001-es kiadás kiegészült a helyi szervekkel és a személyi állománnyal. A tankönyv továbbfejlesztett három kiadása²³ a közigazgatás alapintézményeibe való bevezetést jelentette mind a BKÁE ÁK, mind az ELTE ÁJK, mind a KRE ÁJK hallgatói számára. A mű erénye volt (a témához képest relatíve) egyszerű, olvasmányos, világos, pózmentes, néhol anekdotikus stílusa. A tevékenység-szervezet-szakemberállomány a tankönyv három sarokpontja, értékes közigazgatás-tudományi bemutatással, illetve a másutt (Pati-Varga tankönyvsorozat) kvázi államigazgatási szerveknek nevezett paraadminisztrációval. A tankönyvet irányítóként követő utódkiadvány már időhatáron túl jelent meg, ezért azt nem elemezzük.²⁴ Az ÁF, majd BKÁE ÁK, illetve BCE ÁK Államigazgatási Tanszékének nagy adóssága volt a Lőrincz-féle bevezető tankönyv önálló, közigazgatási jogi dogmatikát felvázoló folytatása, mely 2007-re készült csupán el.²⁵

Tamás András három szegedi tanszégletéből²⁶ nőtt ki alapműve.²⁷ *A közigazgatási jog elmélete* mély, önálló, átgondolt koncepció megvalósítása, mely az elvi tételeket a hazai és a külföldi közigazgatási jog és közigazgatás-tudomány szűrőjén át látatja kivételes erudícióval és bámulatos forrásbázis és nagyszámú tudományművelő eszméinek bemutatásával.

A korábbi egységes tankönyvi rendszer felbomlása mellett az ELTE ÁJK átmeneti általános,²⁸ illetve különös részi jegyzetek után²⁹ 1998-tól általános részi³⁰ valamint 1999

²² LŐRINCZ Lajos – TAKÁCS Albert (1997): *A közigazgatás-tudomány alapjai*. Szerk.: LŐRINCZ Lajos. Budapest, Rejtjel. 147. ISBN 963 9149 62 4 LŐRINCZ Lajos – TAKÁCS Albert (2001): *A közigazgatás-tudomány alapjai*. Szerk.: LŐRINCZ Lajos. Budapest, Rejtjel. 255. Második, bővített, átdolgozott kiadás. ISBN 963 9149 62 4

²³ LŐRINCZ Lajos (2005): *A közigazgatás alapintézményei*. Budapest, HVG-Orac. 406. ISBN 978 963 258 109 5 LŐRINCZ Lajos (2007): *A közigazgatás alapintézményei*. Budapest, HVG-Orac. 411. ISBN 978 963 7490 82 8 LŐRINCZ Lajos (2010): *A közigazgatás alapintézményei*. Budapest, HVG-Orac. 406. Harmadik, átdolgozott kiadás. ISBN 978 963 258 109 5

²⁴ HEGYESI Zoltán – IVÁN Dániel – LINDER Viktória – POLLÁK Kitti – SZALAI András – TEMESI István – VÉRTESY László (2020): *A közigazgatás tudománya és gyakorlata. Írta a Nemzeti Közszerkeleti Egyetem Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Tanszék szerzői munkaközössége*. Szerk.: SZALAI András. Budapest, HVG-Orac. 474. ISBN 978 963 258 495 9

²⁵ GYÖRGY István – LÖVÉTEI István – LŐRINCZ Lajos – SZAMEL Katalin – TEMESI István (2007): *Közigazgatási jog*. Szerk.: LŐRINCZ Lajos. Budapest, HVG-Orac. 265. ISBN 978-963-74-9075-0

²⁶ TAMÁS András (1991): *Közigazgatási jog I. Előadások*. Szeged, JATEPress. 152. ISBN nincs. (Második kiadása: 1993. 373. Harmadik kiadás: 1994. 373.) Ő nevezte újra először közigazgatási jognak 1989 után a diszciplínát.

²⁷ TAMÁS i.m. (4. l.). Negyedik, átdolgozott kiadás. (Első kiadás: 1997. 363. Második, átdolgozott kiadás: 2001. 428. Harmadik, átdolgozott kiadás: 499.)

²⁸ BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – IVANCSICS Imre – Id. KALAS Tibor – KISS László – TAMÁS András (1991): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész I. Kiegészítő jegyzet. Kézirat. (Az ELTE ÁJK jegyzetének változatlan utánnomása)*. Budapest, RTF – ELTE ÁJK. 244. ISBN nincs. (Második kiadás: 1993. 155.)

²⁹ BARACZKA Róbertné - BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos – MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna – SZALAI Éva – SZAMEL Katalin (1994): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész. Ideiglenes jegyzet. Kézirat*. Budapest, Verzál. 167. ISBN nincs. (Újabb kiadása: 1995. 167.)

³⁰ BALÁZS István – BERÉNYI Sándor – FICZERE Lajos – FOGARASI József – IVANCSICS Imre – KALAS Tibor – KALTENBACH Jenő – KISS László – KÓBOR Gyula – NYITRAI Péter – TORMA András – SZALAI Éva – SZARKA Sándor – SZAMEL Lajos (1998): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész*. Szerk.: FICZERE Lajos. Budapest, Osiris. 512. Osiris Tankönyvek. ISBN 963 379 336 X (Második kiadás: 1999. 512. Harmadik kiadás: 2000. 514.)

áprilisában, és –jelentősen bővítve 1999. októberi lezárású, 2011-ig többször, több formában kiadott különös rész³¹ tankönyvet jelentett meg, tág teret adva más akarok oktatói-kutatói, és (főleg a különös részben) gyakorlati emberek számára is. A kar 2014 és 2018 között új általános részi, három kötetes tankönyvet jelentetett meg 2019-es és időhatárunkon túli 2020-as kiadásokkal, lenyomatokkal. Az alaptanok - szervezeti jog - közszolgálat mellett a második kötet a közszolgáltatásokat, a harmadik kötet a közigazgatási jog elméleti kérdései mellett közigazgatási eljárásjogot és szankciótant mutatja be.³²

Harmadik, átdolgozott kiadás: 2001. 552.). BALÁZS István – BERÉNYI Sándor – FICZERE Lajos – FOGARASI József – IVANCSICS Imre – KALAS Tibor – KALTENBACH Jenő – KISS László – KÓBOR Gyula – NAGY Marianna - NYITRAI Péter – TORMA András – SZALAI Éva – SZARKA Sándor – SZAMEL Lajos (2002): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész.* Szerk.: FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos. Negyedik, átdolgozott kiadás. Budapest, Osiris. 546. Osiris Tankönyvek. ISBN 978 963 389 280 5 (Negyedik, átdolgozott kiadás új lenyomat: 2003. 546. Ötödik, átdolgozott kiadás: 2004. 546. Hatodik, átdolgozott kiadás: 2005. 639. Hetedik, átdolgozott kiadás: 2006. 633.).

³¹ BARACZKA Róbertné - BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – BOYTHA Györgyné – FAZEKAS Marianna - FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre – LÖVÉTEI István – MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna – RÉVÉSZ T. Mihály - SZALAI Éva – SZIKINGER István (1999): *Magyar közigazgatási jog. Különös rész európai uniós kitekintéssel.* Szerk.: Ficzere Lajos – Forgács Imre. Budapest, Osiris. 281. ISBN 963 379 525 7 Magyarország az Európai Unióban. Első kiadás átdolgozott lenyomata (1999. áprilisi lezárású előszóval). BAKSA Sarolta – BARACZKA Róbertné - BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – BOYTHA Györgyné – CZUCZAI Jenő - FAZEKAS Judit – FAZEKAS Marianna - FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre – FÖLDES Gábor – GYARMATI András – KATONA Tamás - KÓHALMI Zsolt – LÖVÉTEI István – LŐRINCZ Lajos - MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna RÉVÉSZ T. Mihály - SZALAI Éva – SZIKINGER István (1999): *Magyar közigazgatási jog. Különös rész európai uniós kitekintéssel.* Szerk.: FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre. Budapest, Osiris. 459. ISBN 963 379 525 7 Magyarország az Európai Unióban. Első kiadás átdolgozott lenyomata (1999. októberi lezárású előszóval). Új szerzők: Czuczai Jenő, Fazekas Judit, Földes Gábor, Gyarmati András, Katona Tamás, Kóhalmi Zsolt, Lőrincz Lajos, Révész T. Mihály. BALLA Zoltán – BÁNDI Gyula – BÉNYI Orsolya – BERÉNYI Sándor – BOYTHA Györgyné – BURAI-KOVÁCS János – FAZEKAS Judit – FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre – MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna – RÉVÉSZ T. Mihály – SZALAI Éva (2004): *Magyar közigazgatási jog. Különös rész európai uniós kitekintéssel.* Szerk.: FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre. Budapest, Osiris. 450. ISBN 963 389 614 2 Magyarország az Európai Unióban. Osiris tankönyvek. Második, átdolgozott kiadás. (Harmadik, átdolgozott kiadás: 2005. 447.). BALLA Zoltán – BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – FAZEKAS János – FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos – HOFFMAN István (átd.) – KONCZ József (átd.) – LAPSÁNSZKY András – MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna – POCZKODI Balázs – PRINCZINGER Péter – ROZSNYAI Krisztina – SZALAI Éva (2011): *Magyar közigazgatási jog. Különös rész európai uniós kitekintéssel.* Szerk.: FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre. Budapest, Osiris. 382. ISBN 978 963 276 200 5 Magyarország az Európai Unióban. Osiris tankönyvek. Negyedik, átdolgozott kiadás.

³² FAZEKAS János – FAZEKAS Marianna – HOFFMAN István – ROZSNYAI Krisztina – SZALAI Éva (2014): *Közigazgatási jog. Általános rész I. A közigazgatásról általában. Közigazgatási szervezeti jog. Közszolgálati jog.* Szerk.: FAZEKAS Marianna. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó – Eötvös Loránd Tudományegyetem. 362. ISBN 978 963 312 192 4 ISSN 2060 6494 ELTE Jogi Kari Tankönyvek 11. (Második, átdolgozott kiadás: 2015. 367. Harmadik, hatályosított kiadás: 2017. 366. Negyedik, átdolgozott, és bővített kiadás: 2019. 379. Utánnnyomás: 2020. 379.). ASBÓTH Márton – BARABÁS Gergely – FAZEKAS Marianna – F. ROZSNYAI Krisztina – HOFFMAN István – KOVÁCS András György – NAGY Marianna (2017): *Közigazgatási jog. Általános rész II. A közszolgáltatások szervezése.* Szerk.: FAZEKAS Marianna. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó – Eötvös Loránd Tudományegyetem. 229. ISBN 978 963 312 268 6 ISSN 2060 6494 ELTE Jogi Kari Tankönyvek 13. (Utánnnyomás: 2018. 337.). BERÉNYI Sándor – FAZEKAS Marianna (átd.) – NAGY Marianna – ROZSNYAI Krisztina (2013): *Közigazgatási jog. Általános rész III. A közigazgatási jog elméleti kérdései. A közigazgatási hatósági eljárásjog. A közigazgatási szankció.* Szerk.: FAZEKAS Marianna. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó – Eötvös Loránd Tudományegyetem. 346. ISBN 978 963 312 177 1 ISSN 2060 6494 ELTE Jogi Kari Tankönyvek 10. (Második, átdolgozott kiadás: 2016. 348. Második, átdolgozott kiadás, utánnnyomás: 2018. 461. Második, átdolgozott, hatályosított kiadás: 2019. 461. Utánnnyomás: 2020. 488.)

A Patyi-Varga-féle³³ tankönyvcsalád a 2007 óta a győri SZE ÁJK és a budapesti PPKE ÁJK közreműködésében indult melyhez az NKE is csatlakozott, bár ott a bonyolult tantárgyi struktúra más könyveket is életre hívott általános részi körben.³⁴ E sorozatból nőtt ki a hazai közigazgatási jogban példa nélkül álló tízkötetes³⁵ általános részi sorozat, amely a téma legmélyebb kifejtései közül való nemzetközi mércével is.

Említendő a szintén több egyetemen oktatott, a számos karról való oktatói-kutatói állomány széles körű összefogásával létrejött különös részi, először három kötetes tankönyvsorozat, amely jelenleg egy vaskos kötetben egyesítetten olvasható a későbbi frissített kiadások szándékával.³⁶

³³ PATYI András – VARGA Zs. András (2007): *A közigazgatási jog alapfogalmai. Kézirat. Ideiglenes jegyzet.* h.n., Mandamus Publishing Kft. 209. ISBN 978-963-239-017-8 PATYI András – VARGA Zs. András (2009-2010): *Általános közigazgatási jog.* Szerk.: VARGA Zs. András. Lekt.: VEREBÉLYI Imre. Budapest-Pécs, Dialóg Campus. 398. Institutiones Juris. Dialóg Campus Tankönyvek. ISBN 978-963-9950-16-0 PATYI András – VARGA Zs. András (2012): *Általános közigazgatási jog (az Alaptörvény rendszerében).* Szerk.: VARGA Zs. András. Lekt.: VEREBÉLYI Imre. Budapest-Pécs, Dialóg Campus. 351. Institutiones Juris. Dialóg Campus Tankönyvek. ISBN 978-963-9950-86-3 HU ISSN 1218 9375 HU ISSN 1418 1274 HU ISSN 1417 7986 BARACZKA Róbertné – GYURITA Rita – LAPSÁNSZKY András – MUDRÁNÉ LÁNG Erzsébet – PATYI András – VARGA Zs. András (2007): *Közigazgatási jog II. Közigazgatási hatósági eljárásjog.* Szerk.: PATYI András. Budapest-Pécs, Dialóg Campus. 726. ISBN 963 7296 68 9 HU ISSN 1218 9375 HU ISSN 1418 1274

³⁴ GELLÉN Márton – PATYI András – PÉTERFALVI Attila – RÉVÉSZ Balázs – SZALAI András – TAKÁCS Albert – TEMESI István (2013): *A közigazgatás funkciói és működése. Közös modul.* Budapest, Nemzeti Közszerkeleti Egyetem. ISBN 978-615-5344-33-6

³⁵ VARGA Zs. András (2017): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai I. A közigazgatás és a közigazgatási jog alkotmányos alapjai.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 242. ISBN 978-615-5764-81-3 (nyomtatott) ISBN 987-615-5764-82-0 (elektronikus – PDF). PATYI András (2017): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai II. A közigazgatási működés jogi alapjai.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 214. ISBN 978-615-5764-83-7 (nyomtatott) ISBN 978-615-5764-84-4 (elektronikus – PDF). LAPSÁNSZKY András – PATYI András – TAKÁCS Albert (2017): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai III. A közigazgatás szervezete és szervezeti joga.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 318. ISBN 978-615-5845-17-8 (nyomtatott) ISBN 987-615-5845-18-5 (elektronikus – PDF). LAPSÁNSZKY András (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai IV. A közszolgáltatások közigazgatás-tudományi alapjai.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 350. ISBN 978-615-6020-89-5 (nyomtatott) ISBN 978-615-6020-90-1 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-6020-91-8 (elektronikus – EPUB). GYURITA E. Rita – HULKÓ Gábor – JÓZSA Fábián – LAPSÁNSZKY András – VARGA Zs. András (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai VI. A közigazgatási hatósági eljárásjog jogintézményei.* Szerk.: PATYI András. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 638. ISBN 978-615-5920-86-8 (nyomtatott) ISBN 978-615-5920-87-5 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-5920-88-2 (elektronikus – EPUB). VARGA Zs. András (2018): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai VII. A közigazgatás kontrolljának jogi eszközei.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 318. ISBN 978-615-5845-80-2 (nyomtatott) ISBN 987-615-5845-81-9 (elektronikus – PDF). PATYI András (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai VIII. A magyar közigazgatási bíráskodás elmélete és története.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 335. ISBN 978-615-6020-92-5 (nyomtatott) ISBN 978-615-6020-93-2 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-6020-94-9 (elektronikus – EPUB). HORVÁTH E. Írisz – LAPSÁNSZKY András – WOPERA Zsuzsa (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai IX. Közigazgatási perjog.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 446. ISBN 978-615-6020-83-3 (nyomtatott) ISBN 978-615-6020-84-0 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-6020-85-7 (elektronikus – EPUB). BUDAI Balázs – GERENCSÉR Balázs Szabolcs – VESZPRÉMI Bernadett (2018): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai X. A digitális kor hazai közigazgatási specifikumai.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 318. ISBN 978-615-5889-61-5 (nyomtatott) ISBN 987-615-5889-62-2 (elektronikus – PDF).

³⁶ LAPSÁNSZKY András /szerk./ (2013): *Közigazgatási jog. Fejezetek szakigazgatásaink köréből I. A szakigazgatás általános alapjai, nemzetközi összefüggései. Az állami alapfunkciók igazgatása. II. Gazdasági közigazgatás. Infrastruktúra igazgatás. III. Humán közszolgáltatások igazgatása.* Budapest, CompLex Wolters Kluwer 401., 679., 356. ISBN 978 963 295 315 1 LAPSÁNSZKY András /szerk./ (2020): *Közigazgatási jog. Szakigazgatásaink elmélete és működése.* Budapest, Wolters Kluwer Hungary 956. ISBN 978 963 295 919 1

1854 és 1948, azaz közel 95 év alatt itthon 25 közigazgatási jogi tankönyv jelent meg. 1949 és 2019 között, hét évtized során magunk itt (kiadásvariációkkal) mintegy 85 tankönyv és jegyzet, tansegédlet különféle kiadásait érintettük. A teljes szám alighanem 100 feletti, de ez a vizsgálat alighanem egy másik, újabb publikáció (könyvfejezet) tárgya lesz.

Felhasznált irodalom

ASBÓTH Márton – BARABÁS Gergely – FAZEKAS Marianna – F. ROZSNYAI Krisztina – HOFFMAN István – KOVÁCS András György – NAGY Marianna (2017): *Közigazgatási jog. Általános rész II. A közszolgáltatások szervezése*. Szerk.: FAZEKAS Marianna. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó – Eötvös Loránd Tudományegyetem. 229. ISBN 978 963 312 268 6 ISSN 2060 6494 ELTE Jogi Kari Tankönyvek 13. (Utánnomás: 2018. 337.).

BAKSA Sarolta – BARACZKA Róbertné - BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – BOYTHA Györgyné – CZUCZAI Jenő - FAZEKAS Judit – FAZEKAS Marianna - FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre – FÖLDES Gábor – GYARMATI András – KATONA Tamás - KŐHALMI Zsolt – LÖVÉTEI István – LŐRINCZ Lajos - MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna RÉVÉSZ T. Mihály - SZALAI Éva – SZIKINGER István (1999): *Magyar közigazgatási jog. Különös rész európai uniós kitekintéssel*. Szerk.: FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre. Budapest, Osiris. 459. ISBN 963 379 525 7 Magyarország az Európai Unióban. Első kiadás átdolgozott lenyomata (1999. októberi lezárású előszóval).

BALÁZS István – BERÉNYI Sándor – FICZERE Lajos – FOGARASI József – IVANCSICS Imre – KALAS Tibor – KALTENBACH Jenő – KISS László – KÓBOR Gyula – NYITRAI Péter – TORMA András – SZALAI Éva – SZARKA Sándor – SZAMEL Lajos (1998): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész*. Szerk.: FICZERE Lajos. Budapest, Osiris. 512. Osiris Tankönyvek. ISBN 963 379 336 X (Második kiadás: 1999. 512. Harmadik kiadás: 2000. 514. Harmadik, átdolgozott kiadás: 2001. 552.).

BALÁZS István – BERÉNYI Sándor – FICZERE Lajos – FOGARASI József – IVANCSICS Imre – KALAS Tibor – KALTENBACH Jenő – KISS László – KÓBOR Gyula – NAGY Marianna - NYITRAI Péter – TORMA András – SZALAI Éva – SZARKA Sándor – SZAMEL Lajos (2002): *Magyar közigazgatási jog. Általános rész*. Szerk.: FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos. Negyedik, átdolgozott kiadás. Budapest, Osiris. 546. Osiris Tankönyvek. ISBN 978 963 389 280 5 (Negyedik, átdolgozott kiadás új lenyomat: 2003. 546. Ötödik, átdolgozott kiadás: 2004. 546. Hatodik, átdolgozott kiadás: 2005. 639. Hetedik, átdolgozott kiadás: 2006. 633.).

BALLA Zoltán – BÁNDI Gyula – BÉNYI Orsolya – BERÉNYI Sándor – BOYTHA Györgyné – BURAI-KOVÁCS János – FAZEKAS Judit – FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre – MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna – RÉVÉSZ T. Mihály – SZALAI Éva (2004): *Magyar közigazgatási jog. Különös rész európai uniós kitekintéssel*. Szerk.: FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre. Budapest, Osiris. 450. ISBN 963 389 614 2 Magyarország az Európai Unióban. Osiris tankönyvek. Második, átdolgozott kiadás. (Harmadik, átdolgozott kiadás: 2005. 447.).

BALLA Zoltán – BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – FAZEKAS János – FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos – HOFFMAN István (átd.) – KONCZ József (átd.) – LAPSÁNSZKY András – MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna – POCZKODI Balázs – PRINCZINGER Péter – ROZSNYAI Krisztina – SZALAI Éva (2011): *Magyar közigazgatási jog. Különös rész európai uniós kitekintéssel*. Szerk.: FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre. Budapest, Osiris. 382. ISBN 978 963 276 200 5 Magyarország az Európai Unióban. Osiris tankönyvek. Negyedik, átdolgozott kiadás.

BARACZKA Róbertné - BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos – MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna – SZALAI Éva – SZAMEL Katalin (1994): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész. Ideiglenes jegyzet. Kézirat*. Budapest, Verzál. 167. ISBN nincs. (Újabb kiadása: 1995. 167.).

BARACZKA Róbertné – BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – BOYTHA Györgyné – FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos – FORGÁCS Imre – LÖVÉTEI István – MOLNÁR Miklós – NAGY Marianna – RÉVÉSZ T. Mihály – SZALAI Éva – SZIKINGER István (1999): *Magyar közigazgatási jog. Különös rész európai uniós kitekintéssel*. Szerk.: Ficzere Lajos – Forgács Imre. Budapest, Osiris. 281. ISBN 963 379 525 7 Magyarország az Európai Unióban. Első kiadás átdolgozott lenyomata (1999. áprilisi lezárású előszóval).

BARACZKA Róbertné – BERÉNYI Sándor – IVANCSICS Imre – SZAMEL Lajos (1984): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész*. Szerk.: BECK György – CZÉH György. Budapest, BM Könyvkiadó. 867. ISBN nincs.

BARACZKA Róbertné – GYURITA Rita – LAPSÁNSZKY András – MUDRÁNÉ LÁNG Erzsébet – PATYI András – VARGA Zs. András (2007): *Közigazgatási jog II. Közigazgatási hatósági eljárásjog*. Szerk.: PATYI András. Budapest-Pécs, Dialóg Campus. 726. ISBN 963 7296 68 9 HU ISSN 1218 9375 HU ISSN 1418 1274

BÁNDI Gyula – BERÉNYI Sándor – IVANCSICS Imre – Id. KALAS Tibor – KISS László – TAMÁS András (1991): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész I. Kiegészítő jegyzet. Kézirat. (Az ELTE ÁJK jegyzetének változatlan utánnomása)*. Budapest, RTF – ELTE ÁJK. 244. ISBN nincs. (Második kiadás: 1993. 155.)

BEÉR János – FAITH Tibor – KOVÁCS István – Id. MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1954a): *Magyar államigazgatási jog. Kézirat*. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat – ELTE ÁJK. 278. Táskaszám: 17 018-54.

BEÉR János – FAITH Tibor – KOVÁCS István – Id. MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1954b): *Magyar államigazgatási jog. Kézirat [II.]*. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat – ELTE ÁJK. 134. Táskaszám: 16 610-54.

BEÉR János – FAITH Tibor – KOVÁCS István – MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1957): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész. 1956/1957. tanév levelező tagozat II. évfolyamának hallgatói részére. Kézirat. Változatlan utánnomás*. Szerk.: Beér János. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat – ELTE ÁJK. 27. Táskaszám: 55/71063. Egyéb kiadványszám: 7-6542.

BEÉR János – Id. MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1951): *Államigazgatási jog I. Egyetemi jegyzet. Kézirat gyanánt.* Budapest, Tankönyvkiadó. 112. Kiadvány száma: 51-6141/K.

BEÉR János – MÁRTONFFY Károly (1952): *Államigazgatási jog. Különös rész. Népgazdasági igazgatás. Kézirat gyanánt.* Budapest, [Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat] 112. Jk. 52-9683 TN jelzésű kiadvány.

BERÉNYI Sándor – FAZEKAS Marianna (átd.) – NAGY Marianna – ROZSNYAI Krisztina (2013): *Közigazgatási jog. Általános rész III. A közigazgatási jog elméleti kérdései. A közigazgatási hatósági eljárásjog. A közigazgatási szankció.* Szerk.: FAZEKAS Marianna. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó – Eötvös Loránd Tudományegyetem. 346. ISBN 978 963 312 177 1 ISSN 2060 6494 ELTE Jogi Kari Tankönyvek 10. (Második, átdolgozott kiadás: 2016. 348. Második, átdolgozott kiadás, utánnomás: 2018. 461. Második, átdolgozott, hatályosított kiadás: 2019. 461. Utánnomás: 2020. 488.)

BERÉNYI Sándor – IVANCSICS Imre - MADARÁSZ Tibor - ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1972): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész.* Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 392. Tankönyvi szám: 4086. ISBN nincs.

BERÉNYI Sándor – IVANCSICS Imre - MADARÁSZ Tibor - ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1980): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész.* Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 390. Tankönyvi szám: 4086. ISBN nincs. Második kiadás.

BERÉNYI Sándor – MADARÁSZ Tibor – TOLDI Ferenc (1975): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész.* Szerk.: BERÉNYI Sándor. Budapest, BM Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség. 566.

BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1963a): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész I. Kézirat.* Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 172. ISBN nincs.

BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1963b): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész I. Kézirat.* Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 317. ISBN nincs.

BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1966): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész.* Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 571. Tankönyvi szám: 4075. ISBN nincs.

BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1969a): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész II. A népgazdasági igazgatás. Egységes jegyzet. Írta: BERÉNYI Sándor – MADARÁSZ Tibor – SZATMÁRI Lajos.* Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 191. ISBN nincs.

BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1969b): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész III. Kulturális, egészségügyi, és szociális igazgatás. Egységes jegyzet. Írta: BERÉNYI Sándor – MADARÁSZ Tibor – SZATMÁRI Lajos* Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 191. ISBN nincs.

BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1971): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész.* Szerk.: SZAMEL Lajos. Budapest, Tankönyvkiadó. 571. Második, változatlan kiadás. Tankönyvi szám: 4075. ISBN nincs.

BERÉNYI Sándor – ID. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – SZATMÁRI Lajos (1982): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész III. Kulturális, egészségügyi, és szociális igazgatás. Egységes jegyzet.* Írta: BERÉNYI Sándor – FALUDI Gábor – MADARÁSZ Tibor – SZALAI ÉVA Szerk.: BERÉNYI Sándor. Budapest, Tankönyvkiadó. 78. ISBN nincs.

BERÉNYI Sándor – TAKÁCS Imre (1972): *Államjogi és államigazgatási jogi alapismeretek. Kézirat.* Pénzügyi és Számviteli Főiskola – Tankönyvkiadó. 170. J 16-476 számú kiadvány. Második, átdolgozott kiadás. (Nyolcadik, átdolgozott kiadás, változatlan lenyomat: 1983.186.).

BUDAI Balázs – GERENCSÉR Balázs Szabolcs – VESZPRÉMI Bernadett (2018): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai X. A digitális kor hazai közigazgatási specifikumai.* Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 318. ISBN 978-615-5889-61-5 (nyomtatott) ISBN 987-615-5889-62-2 (elektronikus – PDF)

CSIZMADIA Andor – FAITH Tibor – KOVÁCS István – MÁRTONFFY Károly – Id. MARTONYI János – SZAMEL Lajos – TOLDI Ferenc (1955): *Magyar államigazgatási jog különös rész. Kézirat.* Szerk.: BEÉR János. Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat. 65. 55 71062 számú kiadvány.

FAITH Tibor – KOVÁCS István – Id. MARTONYI János – MÁRTONFFY Károly – SZAMEL Lajos (1955): *Magyar államigazgatási jog. Általános rész. Kézirat.* Budapest, Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat. 105. Állam- és Jogtudományi Karok [számára készült jegyzet]. Tankönyvi szám: 5571063

FALUDI Gábor – JUTASI György – Id. KALAS Tibor – SZALAI Éva – ZOLTÁN Edit (1981): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész II. A kulturális, egészségügyi és szociális igazgatás. Kézirat.* Szerk.: Berényi Sándor. Budapest, ELTE ÁJK-Tankönyvkiadó. 90. Második kiadás. J 1-340 számú kiadvány.

FALUDI Gábor – JUTASI György – TOLDI Ferenc (1982): *Magyar államigazgatási jog. Különös rész I. TOLDI Ferenc: A honvédelem és a belső rend védelmének igazgatása. (Kiegészítő jegyzet).* FALUDI Gábor – JUTASI György: *Függelék: A népgazdasági igazgatás jogi szabályozása 1972-1979. Kézirat. Változatlan utánnnyomás.* Szerk.: Berényi Sándor. Lekt.: MADARÁSZ Tibor. Budapest, Tankönyvkiadó – ELTE ÁJK. Második kiadás. J 1-339 számú kiadvány.

FAZEKAS János – FAZEKAS Marianna – HOFFMAN István – ROZSNYAI Krisztina – SZALAI Éva (2014): *Közigazgatási jog. Általános rész I. A közigazgatásról általában. Közigazgatási szervezeti jog. Közszolgálati jog.* Szerk.: FAZEKAS Marianna. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó – Eötvös Loránd Tudományegyetem. 362. ISBN 978 963 312 192 4 ISSN 2060 6494 ELTE Jogi Kari Tankönyvek 11. (Második, átdolgozott kiadás: 2015. 367. Harmadik, hatályosított kiadás: 2017. 366. Negyedik, átdolgozott, és bővített kiadás: 2019. 379. Utánnnyomás: 2020. 379.).

GELLÉN Márton – PATYI András – PÉTERFALVI Attila – RÉVÉSZ Balázs – SZALAI András – TAKÁCS Albert – TEMESI István (2013): *A közigazgatás funkciói és működése. Közös modul.* Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem. ISBN 978-615-5344-33-6

GYÖRGY István – LÖVÉTEI István – LŐRINCZ Lajos – SZAMEL Katalin – TEMESI István (2007): *Közigazgatási jog*. Szerk.: LŐRINCZ Lajos. Budapest, HVG-Orac. 265. ISBN 978-963-74-9075-0

GYURITA E. Rita – HULKÓ Gábor – JÓZSA Fábián – LAPSÁNSZKY András – VARGA Zs. András (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai VI. A közigazgatási hatósági eljárásjog jogintézményei*. Szerk.: PATYI András. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 638. ISBN 978-615-5920-86-8 (nyomtatott) ISBN 978-615-5920-87-5 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-5920-88-2 (elektronikus – EPUB)

HEGYESI Zoltán – IVÁN Dániel – LINDER Viktória – POLLÁK Kitti – SZALAI András – TEMESI István – VÉRTESY László (2020): *A közigazgatás tudománya és gyakorlata. Írta a Nemzeti Közszerzők Társaságának Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Tanszék szerzői munkaközössége*. Szerk.: SZALAI András. Budapest, HVG-Orac. 474. ISBN 978 963 258 495 9

HORVÁTH E. Írisz – LAPSÁNSZKY András – WOPERA Zsuzsa (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai IX. Közigazgatási perjog*. Budapest, Dialóg Campus– Nordex Nonprofit Kft. 446. ISBN 978-615-6020-83-3 (nyomtatott) ISBN 978-615-6020-84-0 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-6020-85-7 (elektronikus – EPUB)

KOI Gyula (2014): *A közigazgatás-tudományi nézetek fejlődése. Külföldi hatások a magyar közigazgatási jog és közigazgatástan művelésében a kameralisztika időszakától a Magyar-iskola koráig*. Budapest, Nemzeti Közszerzők Társaságának és Tankönyv Kiadó 487. ISBN 978 615 5344 640

KOVÁCS István (1957): *Az államigazgatás meghatározása. Magyar Tudományos Akadémia Az Állam- és Jogtudományi Intézet Ertesítője I. köt. 1. sz. (Különlenyomat)*. Budapest, Akadémiai Kiadó – Akadémiai Nyomda. 26. (2), (2).

LADIK Gusztáv (1932): *Közigazgatásunk fejlődése 1867 óta*. Budapest, Fővárosi Könyvkiadó Rt. 104.

LADIK Gusztáv (1937): *Tételes közigazgatási jogunk alaptanai*. Szombathely, Martineum Könyvnyomda. 489.

LAPSÁNSZKY András /szerk./ (2013): *Közigazgatási jog. Fejezetek szakigazgatásaink köréből*. I. *A szakigazgatás általános alapjai, nemzetközi összefüggései. Az állami alapfunkciók igazgatása*. II. *Gazdasági közigazgatás. Infrastruktúra igazgatás*. III. *Humán közszolgáltatások igazgatása*. Budapest, CompLex Wolters Kluwer 401., 679., 356. ISBN 978 963 295 315 1

LAPSÁNSZKY András – PATYI András – TAKÁCS Albert (2017): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai III. A közigazgatás szervezete és szervezeti joga*. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 318. ISBN 978-615-5845-17-8 (nyomtatott) ISBN 987-615-5845-18-5 (elektronikus – PDF).

LAPSÁNSZKY András (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai IV. A közszolgáltatások közigazgatás-tudományi alapjai*. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 350. ISBN 978-615-6020-89-5 (nyomtatott) ISBN 978-615-6020-90-1 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-6020-91-8 (elektronikus – EPUB).

LAPSÁNSZKY András /szerk./ (2020): *Közigazgatási jog. Szakigazgatásaink elmélete és működése*. Budapest, Wolters Kluwer Hungary 956. ISBN 978 963 295 919 1

LŐRINCZ Lajos – TAKÁCS Albert (1997): *A közigazgatás-tudomány alapjai*. Szerk.: LŐRINCZ Lajos. Budapest, Rejtjel. 147. ISBN 963 9149 62 4

LŐRINCZ Lajos – TAKÁCS Albert (2001): *A közigazgatás-tudomány alapjai*. Szerk.: LŐRINCZ Lajos. Budapest, Rejtjel. 255. Második, bővített, átdolgozott kiadás. ISBN 963 9149 62 4 Ez a kiadás kiegészült a helyi szervekkel és a személyi állománnyal.

MADARÁSZ Tibor (1995): *A magyar államigazgatási jog alapjai. Kézirat*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. 535. Nyolcadik kiadás. ISBN 963 18 3733 5 (Első kiadás: 1989. 535. Második kiadás (utánnomás jelzéssel): 1990. 535. Harmadik kiadás: 1991. 535. /utánnomás és tizenhetedik kiadás jelzéssel is/. Harmadik és negyedik változatlan kiadás: 1992. 535. Ötödik és hatodik kiadás: 1993. 535. Feltételezhető hetedik kiadás: 1994. 535.).

Id. MARTONYI János (1950a): *Magyar közigazgatási jog. 1949-1950. tanév. Martonyi János [előadásai nyomán jegyezte] Iván László*. Szeged, Házi Sokszorosító. 170.

Id. MARTONYI János (1950b): *Államigazgatási jog. 1950/1951. tanév*. Szeged, VKM. 174. (2).

Id. MARTONYI János (1950c): *Államigazgatási jog. 2. félév. Martonyi János előadásai: 1950/51. tanév*. Szeged, SZTE ÁJK Tanulmányi Osztály. 188.

PATYI András (2017): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai II. A közigazgatási működés jogi alapjai*. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 214. ISBN 978-615-5764-83-7 (nyomtatott) ISBN 978-615-5764-84-4 (elektronikus – PDF).

PATYI András (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai VIII. A magyar közigazgatási bíráskodás elmélete és története*. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 335. ISBN 978-615-6020-92-5 (nyomtatott) ISBN 978-615-6020-93-2 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-6020-94-9 (elektronikus – EPUB).

PATYI András - KOI Gyula (2017): „Az értelemszerűen kifogástalan jogalkalmazással tesszük a legjobb szolgálatot.”- Szontagh Vilmos és közigazgatási jogtudományi tankönyve. In: SZONTAGH Vilmos (2017): *A közigazgatási jogtudomány tankönyve. Jogtudományos alapvetés. Patyi András és Koi Gyula bevezető tanulmányával*. Budapest, Dialóg Campus xxiii, Államtudományi klasszikusok 4.

PATYI András – VARGA Zs. András (2007): *A közigazgatási jog alapfogalmai. Kézirat. Ideiglenes jegyzet*. h.n., Mandamus Publishing Kft. 209. ISBN 978-963-239-017-8

PATYI András – VARGA Zs. András (2009-2010): *Általános közigazgatási jog*. Szerk.: VARGA Zs. András. Lekt.: VEREBÉLYI Imre. Budapest-Pécs, Dialóg Campus. 398. Institutiones Juris. Dialóg Campus Tankönyvek. ISBN 978-963-9950-16-0

PATYI András – VARGA Zs. András (2012): *Általános közigazgatási jog (az Alaptörvény rendszerében)*. Szerk.: VARGA Zs. András. Lekt.: VEREBÉLYI Imre. Budapest-Pécs, Dialóg Campus. 351. Institutiones Juris. Dialóg Campus Tankönyvek. ISBN 978-963-9950-86-3 HU ISSN 1218 9375 HU ISSN 1418 1274 HU ISSN 1417 7986

PATYI András – VARGA Zs. András – KOI Gyula (2019): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai V. A közigazgatási eljárásjog alapjai és alapelvei*. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 239. ISBN 978-615-6020-86-4 (nyomtatott) ISBN 978-615-6020-87-1 (elektronikus – PDF) ISBN 978-615-6020-88-8 (elektronikus – EPUB).

SZATMÁRI Lajos (1949): *A magyar közigazgatási jog vázлата. Mártonffy Károly előadásai után jegyezte --.---*. Budapest, MEFESZ. (2), 100.

TAMÁS András (1991): *Közigazgatási jog I. Előadások*. Szeged, JATEPress. 152. ISBN nincs. (Második kiadása: 1993. 373. Harmadik kiadás: 1994. 373.)

TAMÁS András (2010): *A közigazgatási jog elmélete*. Budapest, Szent István Társulat 512. Negyedik, átdolgozott kiadás. (Első kiadás: 1997. 363. Második, átdolgozott kiadás: 2001. 428. Harmadik, átdolgozott kiadás: 499.)

VARGA Zs. András (2017): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai I. A közigazgatás és a közigazgatási jog alkotmányos alapjai*. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 242. ISBN 978-615-5764-81-3 (nyomtatott) ISBN 987-615-5764-82-0 (elektronikus – PDF).

VARGA Zs. András (2018): *A magyar közigazgatás és közigazgatási jog általános tanai VII. A közigazgatás kontrolljának jogi eszközei*. Budapest, Dialóg Campus – Nordex Nonprofit Kft. 318. ISBN 978-615-5845-80-2 (nyomtatott) ISBN 987-615-5845-81-9 (elektronikus – PDF).